

مصرف، تولید و واردات مرغ

قدق مرغ در سبد تورم

معضلات متعدد صنعت مرغداری را به زانو در آورده است.

متوسط قیمت‌های خرده فروشی در هفته منتهی به هشتم مرداد ماه نشان می‌دهد در میان کالاهای مصرفی، مرغ با قیمت میانگین هر کیلو ۳ هزار و ۴۵۰ تومان، رکورددار گرانی است. بر اساس گزارش بانک مرکزی این قیمت در بعضی مناطق حتی تا ۳ هزار و ۷۰۰ تومان هم رسیده و نشان دهنده رشد ۲۱ درصدی بهای مرغ نسبت به سال قبل است.

البته مدت‌ها است که بازار ایران با نوسانات شدید قیمت مرغ دست و پنجه نرم می‌کند و دلایل متعددی هم برای آن ذکر می‌شود که از آن جمله می‌توان به آثار تقویمی و مناسبات مذهبی، نوسانات قیمت کالاهای مکمل (گوشت قرمز)، تغییرات نرخ ارز و در نتیجه، نوسان قیمت نهاده‌های تولید مرغ اشاره کرد.

با توجه به این که عرضه و تقاضا تعیین کننده قیمت مرغ در بازار است، نوسانات هر دو طرف تأثیر بسزایی در تغییرات متناوب قیمت گوشت مرغ دارند. ورود به فصل تابستان و روبه‌رو شدن با گرمای شدید و بی‌سابقه، بخش تولید و عرضه مرغ را به علت تلفات نسبتاً زیاد تا حدی با مشکل مواجه کرده است. از سوی دیگر، آغاز ماه رمضان، طرف تقاضای بازار را هم تقویت کرده و بر این اساس، شاهد افزایش قیمت این کالا هستیم. این افزایش در حالی رخ می‌دهد که در هفته آخر تیر ماه، تفاهم نامه‌ای بین وزارت بازرگانی و اتحادیه سراسری مرغداران گوشتی مبنی بر کاهش قیمت این کالا به رقم ۲ هزار و ۹۳۰ تومان امضا شده است! در این خصوص، گفته شده که افزایش پیش‌بینی نشده تعرفه کنجاله سویا - که از نهاده‌های اساسی در تولید و پرورش مرغ به حساب می‌آید - از ۴ درصد به ۲۵ درصد، عامل مؤثری در رشد قیمت مرغ گوشتی بوده است.

از سوی دیگر، آنچه‌آن که آمارها نشان می‌دهند قیمت این قلم کالای مصرفی در خرداد ماه با کاهش قابل ملاحظه‌ای روبه‌رو بوده که احتمالاً ناشی از مازاد عرضه آن در بازار است.

نباید فراموش کرد که افزایش قیمت گوشت قرمز طی هفته‌های اخیر، مردم را به سمت استفاده بیشتر از گوشت

بازرگانی، پس از اجرای طرح هدفمندی، سیاست دولت بر پایه حمایت از صادرات از طریق افزایش تعرفه واردات خواهد بود که این امر نیز به افزایش هزینه تأمین نهاده‌های مرغداری می‌انجامد. همچنین آزاد سازی قیمت انرژی به افزایش شدید و ناگهانی بهای این نهاده مهم تولید در صنعت مرغداری منجر خواهد شد. از این رو، دور از انتظار نخواهد بود که صنعت مذکور با شرایط پیش رو به سرعت به سمت ورشکستگی و توقف تولید حرکت کند.

از سوی دیگر، دولت در صدد است پس از اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها، با تنظیم عرضه بازار به نوعی به امر کنترل قیمت مبادرت ورزد. حال آن که این موضوع احتمالاً با واردات گوشت مرغ در برنامه دولت پیش‌بینی شده است تا از طریق ایجاد مازاد عرضه، از افزایش قیمت این کالا جلوگیری کند؛ هر چند کنترل‌های قیمتی با هدف اصلی طرح هدفمندی مبتنی بر کارا شدن قیمت‌های نسبی در تناقض است.

در این رابطه اگر دولت در راستای سیاست حمایتی خود، تعرفه واردات نهاده‌های اساسی تولید مرغ را از جمله کنجاله سویا و ذرت، تا حدی کاهش دهد، شاید بتوان به آینده این صنعت امیدوارتر بود.

به تحلیل «اقتصاد ایران»، دولت با راه اندازی و پشتیبانی از واحدهای تولیدی تعطیل شده و خودداری از واردات بی‌رویه - که به نظر می‌رسد بیشتر بر مبنای مناسبات سیاسی با کشورهای ترکیه و برزیل شکل گرفته است - می‌تواند گام مثبت دیگری در زمینه تقویت تولید داخل بردارد. پس از آن هم لازم است به این موضوع توجه شود که فقط قیمت مرغ نیست که مصرف کننده را با مشکل روبه‌رو کرده است. در واقع تورم فراگیر است و لذا ریشه آن را باید در مشکلات کلان نظیر محیط کسب و کار نامناسب و بی‌انضباطی مالی و پولی دولت جست‌وجو کرد. سیاست ارزی را نیز در مورد واردات بی‌رویه نباید نادیده گرفت. با اجرای چنین اصلاحاتی می‌توان تولید کنندگان داخلی را تشویق کرد که از ظرفیت‌های تولید خود به شکل بهینه استفاده کنند و یقیناً خواهند توانست نیاز داخل را تأمین کنند؛ همان طور که به گفته معاون امور دام وزیر جهاد کشاورزی، ایران با تولید بیش از یک میلیون و ۶۰۰ هزار تن گوشت مرغ، در تولید این محصول به خودکفایی رسیده است. حال باید از مسئولین امر پرسید چرا با وجود چنین موقعیتی در تولید، دولت به واردات بی‌رویه از ترکیه که خود وارد کننده بزرگ مرغ از برزیل است روی آورده است؟

با توجه به وضعیت کنونی این صنعت و مشکلاتی که پیش روی آن قرار دارد، امید است دولت در این رابطه به سیاست‌های معقول و چاره‌اندیشی اساسی بپردازد تا صنعت مرغداری کشور - مانند بسیاری از بخش‌های اقتصادی دیگر - از آینده رو به زوال خویش نجات یابد. ■

مرغ هدایت کرده، اما باز هم نمی‌توان به این امر به عنوان عامل اصلی نوسان قیمت نگاه کرد، چرا که قیمت گوشت قرمز اگر چه سیر صعودی داشته، ولی روند یکنواختی را طی کرده است. همچنین آمارهای یک سال اخیر بیانگر حرکت سینوسی قیمت مرغ است. مطالب مذکور، مسئولین امر را بر آن داشته است تا از طریق تنظیم بازار، موجبات ثبات و کنترل قیمت مرغ فراهم سازند؛ به این صورت که در هنگام مازاد عرضه، مرغ را به قیمت منطقی و مورد توافق با اتحادیه مربوط از بازار جمع‌آوری کرده و در موقع کمبود، این ذخیره را به بازار تزریق نمایند. اما آیا چنین اقدامی با در نظر گرفتن منافع هر دو طرف تولید و مصرف صورت خواهد گرفت؟ علاوه بر این، آیا تنها این اقدام به تنظیم بازار خواهد انجامید؟

افق‌های تیره

به گفته تولید کنندگان، قیمت پیشنهادی وزارت بازرگانی (۲ هزار و ۹۰۰ تومان) کمتر از قیمت تمام شده برای هر کیلو مرغ (۳ هزار و ۱۰۰ تا ۳ هزار و ۱۵۰ تومان) است و مسلماً چنین سقف قیمتی به نفع آنها نخواهد بود و آنها را در امر تولید بی‌انگیزه خواهد کرد. نکته شایان توجه دیگر آن است که در شرایطی که صنعت مرغداری با چنین فراز و نشیب‌هایی روبه‌رو است، خبرها از تصمیم دولت برای واردات مرغ از کشورهای ترکیه و برزیل حکایت می‌کنند.

معاون وزیر تعاون پیش‌تر اعلام کرده بود وزارت بازرگانی قصد دارد برای تنظیم بازار، با توجه به ظرفیت تولیدی موجود، از مدیریت صادرات به جای واردات استفاده کند. اما این که چگونه این تصمیم نهایتاً به انعقاد قرارداد واردات مرغ رسیده نکته مبهمی است.

با این تفاسیر و با توجه به این که دولت طرح هدفمند کردن یارانه‌ها را در دستور کار خود دارد، نمی‌توان آینده روشنی برای صنعت مرغداری کشور متصور شد، چرا که این صنعت علاوه بر نهاده‌های تولیدی، وابستگی زیادی به انرژی دارد. علاوه بر این، به گفته مقامات وزارت